

Brussel, 29 juni 2016

Aan de leden van de Commissie Binnenlandse Zaken

Namens 'De Migratiecoalitie'

p/a ORBITvzw - Huidevettersstraat 165 - 1000 Brussel

Betreft: bericht van 'De Migratiecoalitie' over het wetsontwerp nieuwe verblijfsvoorwaarden in de Vreemdelingenwet van 15 december 1980

Geachte,

De leden van 'De Migratiecoalitie' (*) willen met dit schrijven uw bijzondere aandacht vragen voor enkele inhoudelijke bedenkingen bij het Wetsontwerp tot invoering van een algemene verblijfsvoorwaarde in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, van 16 juni 2016.

'De Migratiecoalitie' is zich terdege bewust van de politieke omgevingscontext waarbinnen dit wetsontwerp moet geanalyseerd en begrepen worden. Het parlement en de raad van state hebben de bevoegdheid en verantwoordelijkheid te toetsen of voorliggende wetsontwerp redelijk, logisch en nodig is. Zij moeten er samen over waken of de bevoegdheden gerespecteerd worden en of de discretionaire bevoegdheid van een minister of staatssecretaris grenzeloos kan zijn.

'De Migratiecoalitie' stelt vast dat de overheid beschikt over een aanzienlijke reeks afdwingbare regels, die enerzijds de aard van onze samenleving omschrijft en bewaakt, en die anderzijds het genot van een aantal rechten voor nieuwkomers reeds begrenst. De vraag ligt voor welk doel dit wetsontwerp dient? Is het een humanitair of economisch doel, een veiligheidsdoel, of een louter politiek doel?

Wij leggen u graag elf bedenkingen voor bij de tweede lezing of analyse van dit wetsontwerp.

1. Het **wetsontwerp gaat over** de zogenaamde invoering van 'een algemene verblijfsvoorwaarde'. **In de voorliggende tekst gaat het over twee naar tijd en inhoud verschillende verblijfsvoorwaarden.** Er is enerzijds de ondertekening van een 'verklaring' waarbij de vreemdeling de wil moet uitdrukken om 'onze rechten, plichten, waarden en vrijheden' te begrijpen en ernaar te handelen. Anderzijds worden integratie-inspanningen gevraagd, waaruit een integratiebereidheid zou blijken. Gezien het twee bijzondere kwesties betreft, zou het beter zijn – tenminste als er in de commissie besloten wordt deze eigenaardige wetgeving verder te ontwikkelen – de twee kwesties uit elkaar te halen.

Immers uit het wetsontwerp blijkt dat de 'inhoud van de verklaring' moet worden samengesteld in samenspraak met de Gemeenschappen, bevoegd voor de integratie en participatie van nieuwkomers. Hoe is het dan mogelijk en wettelijk om in hetzelfde wetsontwerp nu reeds een lijst op te nemen die 'niet-cumulatief en niet-limitatief' opsomt wat 'uitsluitel' kan geven over het soort inspanningen die moeten bewijzen aan de integratieverbintenis te hebben voldaan.

Aangezien de Gemeenschappen – dixit de Raad van State – bevoegd zijn voor het integratiebeleid dan moeten ze én de inhoud ervan kunnen bepalen én het resultaat van de integratie-inspanningen – vanuit dat inhoudelijk kader - kunnen toetsen.

2. Aangaande de **controle op het beantwoorden aan de lijst ‘integratie-inspanningen’** stelt zich een tweede probleem. Het zou tot de **discretionaire bevoegdheid** van de staatssecretaris of zijn diensten behoren om die controle uit te voeren. Nog los van de bevoegdheidsdiscussie, stellen wij ons de vraag hoe de controle zal gebeuren. Daarover wordt in geen enkele tekst iets gezegd. Dat is onrustwekkend, vooral om er wordt aangegeven dat de lijst niet-cumulatief is, maar ook niet-limitatief. Dat laatste betekent dat de staatssecretaris en zijn Dienst Vreemdelingenzaken kunnen beschikken over **een niet-gepubliceerde lijst**, die aanleiding kan geven tot een negatieve lezing van de integratie-inspanningen en de basis kan vormen voor een negatief rapport t.a.v. de nieuwkomer-vreemdeling, en dus de niet-verlenging van de verblijfstitel.

Hoe kan de nieuwkomer voldoen aan de integratievereisten als hij tegelijk moet voldoen aan een niet-cumulatieve lijst die ook niet-limitatief is? Het artikel maakt het immers perfect mogelijk dat op basis van de discretionaire bevoegdheid meer of minder gewicht wordt gehecht aan de gepubliceerde lijst enerzijds en een niet-gepubliceerde lijst anderzijds, ingegeven door de tijdsgeest op het tijdstip van de controle. aangezien dit georganiseerde willekeur betreft, met ernstige gevolgen voor de rechtzoekende, is dit voor ons onaanvaardbaar.

3. **Wij stellen vast dat door dit wetsontwerp de vreemdelingenwet niet langer een instrument van rechtszekerheid is voor de rechtzoekende.** De wetgever publiceert – indien het wetsontwerp een meerderheid krijgt - een **permanente motie van wantrouwen t.a.v. de nieuwkomer. Er is bovendien** een totaal gebrek aan transparantie, zodat de vreemdeling in de periode van een tijdelijk verblijf geen enkel zicht meer heeft op wat straks over de verlenging van zijn verblijf kan worden beslist. Dat is niet enkel zo na het 1ste jaar, maar ook de volgende 4 jaren. Het kan toch niet de bedoeling zijn rechtsonzekerheid te creëren door een federale instantie die zelfs geen bevoegdheid heeft over het integratiebeleid.
4. De staatssecretaris heeft nu al **bevoegdheden om het verblijf van vreemdelingen te weigeren op het grondgebied en een bevel af te leveren** om het grondgebied te verlaten: <http://www.kruispuntmi.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/uitwijzing/bevel-om-het-grondgebied-te-verlaten-bgv/wanneer-kan-je-een-bevel-om-het-grondgebied-te-verlaten-bgv-krijgen> . Bepaalde vreemdelingen die een misdrijf pleegden kunnen uitgezet worden (<http://www.kruispuntmi.be/thema/vreemdelingenrecht-internationaal-privaatrecht/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/uitwijzing/koninklijk-besluit-tot-uitzetting>). En er zijn er nog. Tegen de achtergrond van dit reeds aanzienlijke arsenaal aan mogelijkheden, wordt dit wetsontwerp een vrijbrief voor de staatssecretaris/DVZ om naar eigen inzicht, nu eens wel, dan weer niet, het verblijf na één jaar te verlengen.
5. Wat dat eerste jaar betreft of die eerste periode van verblijf waarna de vreemdeling zijn integratiebereidheid moet aangetoond hebben, stelt zich ook **een praktisch probleem van het beschikbare aanbod**. Het komt nu al voor dat een taalaanbod of inburgeringsaanbod pas kan starten na een wachttijd, een opleiding bij VDAB of volwassenenonderwijs niet beschikbaar of volgeboekt is, de effectieve aflevering van bepaalde verblijfsdocumenten op zich laten wachten, enz. Het is nergens duidelijk in welke mate daar rekening mee gehouden wordt.
6. In het **voontwerp** werden de **asielzoekers** (art. 3, § 4, 6°: “de verzoeken om internationale bescherming”) **vrijgesteld van het ondertekenen** van de nieuwkomersverklaring, in het wetsontwerp niet meer. Het wordt wel vermeld in de memorie van toelichting (blz. 7). Quid?
7. In het voorontwerp moest de **ondertekening van de verklaring gebeuren binnen de 30 dagen na indiening van de aanvraag tot verblijf**. De Raad van State vond deze termijn te kort. Zie blz. 33: een termijn van 30 dagen is niet in overeenstemming met de bevoegdheid van de

gemeenschappen om een beleid te voeren (...). In het wetsontwerp is er geen termijn meer en moet dit gebeuren op het ogenblik van de indiening van de aanvraag! Zie artikel 3, § 2. In de memorie van toelichting, blz. 8 wordt gezegd dat dit is om, “tegenwoordig te komen aan het advies van de Raad van State...”. Er wordt daaraan niet tegemoet gekomen. **Waarom zou die nieuwkomersverklaring niet kunnen ondertekend worden n.a.v. de eerste verlenging van de verblijfstitel**, dus na een jaar? Dan wordt meteen ook rekening gehouden met het beleid van de gemeenschappen, zoals de Raad van State vraagt.

8. In artikel 3, § 3 wordt bepaald dat een van de factoren waarmee bij de verlenging van het verblijf wordt rekening gehouden, **de kennis van de streektaal** is. De Raad van State zegt dat dat niet kan. In de memorie van toelichting lezen we daar niets over.

Een vreemdeling de verplichting opleggen de streektaal te kennen is ongelijke behandeling als die verplichting niet bestaat voor Belgen die van het ene naar het andere Gewest verhuizen. Het is goed mensen aan te zetten om de streektaal te leren, zelfs meerdere streektalen, maar hier gaat het over een verplichting, die een ongelijkheid genereert.

9. In artikel 3, § 4 worden twee groepen vreemdelingen **vrijgesteld van het ondertekenen van de verklaring**, nl. de minderjarigen en de geesteszieken. Wij denken dat **ook vreemdelingen die analfabeet zijn** aan het lijstje moeten toegevoegd worden. Anders is deze bepaling in strijd met het gelijkheidsbeginsel van de art 10 en 11 van de Grondwet.
10. De memorie van toelichting verwijst naar een **arrest van 9 juli 2015 van het Hof van justitie van de Europese Unie**. Daarin wordt Nederland veroordeeld omdat men bij het opleggen van de verplichting van taalkennis en van inburgering geen rekening houdt met o.m. de leeftijd en het opleidingsniveau van de nieuwkomer. Op blz. 9 van de memorie van toelichting wordt wel bepaald dat de proportionaliteitstoets (in het Nederlands “evenredigheidsbeginsel”) zal in acht genomen worden. Het zou beter zijn dat **in de tekst van de wet op te laten nemen** om in overeenstemming te zijn met het Europees recht.
11. **De tekst wordt best nog eens nagelezen op fouten en slechte taalsetting**. Vooral het Nederlands laat te wensen over. Zo zou bijvoorbeeld in artikel 3, § 3 bij het eerste streepje het woord “volgen” moeten toegevoegd worden, zie in het Frans “suivre”. Het wordt dan “een inburgeringscursus volgen waarin...”. Anders zou de tekst kunnen geïnterpreteerd worden als het ‘slagen in een inburgeringscursus’.

De leden van ‘De Migratiecoalitie zijn bereid tot verder contact en toelichting, en kijken uit naar uw reacties of vragen.

Met de meeste hoogachting,

Voor ‘De Migratiecoalitie’ i.o.

Didier Vanderslycke – directeur ORBITvzw

Ook namens Bogdan Vandenberghe, directeur 11.11.11.; Frederic Van Hauwaert, directeur Netwerk tegen Armoede; Rein Antonissen, directeur Vluchtelingenwerk Vlaanderen; Wouter Van Bellingen, directeur Minderhedenforum; Angela Van De Wiel, directeur Samenlevingsopbouw Brussel.